

Zpráva Akreditační komise o hodnocení Fakulty podnikatelské Vysokého učení technického v Brně

červen 2008

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání 20. - 21. listopadu 2007 v souladu s plánem hodnocení na rok 2008, že bude (v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), hodnocena Fakulta podnikatelská Vysokého učení technického v Brně (dále jen FP VUT). Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu, která pracovala v konečném složení: prof. PhDr. Jana Geršlová, CSc. (VŠB-TU Ostrava) – předsedkyně, prof. Milan Sojka, CSc. (UK v Praze), prof. Ing. Jan Uhlíř, CSc. (ČVUT v Praze), doc. Ing. Mgr. Karel Chadt, CSc. (Škoda auto Mladá Boleslav). Za Studentskou komoru Rady vysokých škol se hodnocení zúčastnil Bc. Viktor Špínka (MU Brno).

Vedení FP VUT připravilo pro potřeby tohoto hodnocení vlastní hodnotící zprávu, která byla zpracována na základě požadavku účelové pracovní skupiny. Návštěva účelové pracovní skupiny na FP VUT se uskutečnila 30. dubna 2008. Návštěvy se účastnili: Jana Geršlová, Milan Sojka, Viktor Špínka, Jiří Smrčka (tajemník Akreditační komise).

Pracovní skupina měla k dispozici tyto **zdroje**:

- zpracovaná vlastní hodnotící zpráva „Dotazník pro hodnocení činnosti a zpracování hodnotící zprávy FP VUT“
- Dlouhodobý záměr vzdělávací, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti FP VUT na období 2006-2010
- Výroční zprávu FP VUT
- Studijní a zkušební řád VUT v Brně
- Směrnici děkana č.5/2007 pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů
- Směrnici děkana 6/2004 pro realizaci doktorského studijního programu
- Směrnici děkana č. 1/2008 pro realizaci doktorského studijního programu
- Směrnici děkana č. 6/2007 o přijímacím řízení na bakalářské a navazující magisterské studijní programy pro akademický rok 2008/2009
- Směrnici děkana č. 1/2007 pro přijímací řízení do doktorského studijního programu pro akademický rok 2007/2008
- Směrnici č. 9/2007 pro přijímací řízení v doktorském studijním programu Ekonomika a management na FP VUT v Brně v českém a anglickém jazyce pro akademický rok 2008/2009
- Dotazník studentů – FP VUT v Brně, Studentská komora AS FP.
- Informace z internetových stránek FP VUT
- Informace z návštěvy na FP VUT – setkání s představiteli vedení FP VUT (za přítomnosti děkana fakulty, doc. Ing. Miloše Kocho, CSc., prof. RNDr. Ivana Mezníka, CSc., Prof. Ing. Petra Němečka, DrSc. a dalších) a setkání zástupce Studentské komory Rady vysokých škol se studenty FP VUT (2. ročníku Bc. studia, 3. ročníku Bc. studia a 1. ročníku Mgr. studia).

Charakteristika FP VUT, profil

FP VUT Brno je jednou z osmi fakult, která vznikla v roce 1992. „Fakulta podnikatelská Vysokého učení technického v Brně patří k významným poskytovatelům vysokoškolského technicko - ekonomického vzdělání v zemi. Má přes dva tisíce studentů ve dvou bakalářských, dvou magisterských a jednom doktorském studijním programu. Poskytuje také ve spolupráci se zahraniční vysokou školou studia MBA a řadu programů celoživotního vzdělávání. Fakulta je svým zaměřením orientována i na podporu podnikatelské sféry a širokou nabídkou programů celoživotního vzdělávání umožňuje zvyšování kvalifikace a získání akademického vzdělání také zájemcům z praxe studiem při zaměstnání.“ – tolik informace z oficiální stránky <http://www.fbm.vutbr.cz/>.

PF VUT zajišťuje v současné době **bakalářské studium** ve dvou studijních programech, dělících se na obory:

Studijní program	Studijní obor
Ekonomika a management	Daňové poradenství (v prezenční i kombinované formě)
	Ekonomika a procesní management (v prezenční formě – nově otevřený obor)
Systémové inženýrství a informatika	Manažerská informatika (v prezenční i kombinované formě)

U **navazujícího magisterského studia** jsou akreditovány tři obory:

Studijní program	Studijní obor
Ekonomika a management	Podnikové finance a obchod (v prezenční i kombinované formě)
	Řízení a ekonomika podniku (v prezenční i kombinované formě)
Economics and Management	European Business and Finance (v prezenční formě studia)

U **doktorského studia** jsou akreditovány dva obory:

Studijní program	Studijní obor
Ekonomika a management	Řízení a ekonomika podniku (v prezenční i kombinované formě)
	Podnikové finance (v prezenční i kombinované formě)

V akademickém roce 206/207 absolvovalo 351 posluchačů v bakalářských oborech, 323 v navazujících magisterských, oborech. V doktorském studijním oboru Řízení a ekonomika podniku absolvovalo v roce 2005 12 studentů, 2006 8 studentů a v roce 2007 5 studentů. K 31. 10. 2007 bylo zapsáno 116 studentů (pro obor Podnikové finance budou přijímáni studenti teprve od akademického roku 2008/2009).

Od července 2006 využívá FP VUT klasifikační stupnici ECTS, má certifikát Diploma Supplement Label. FP VUT má zavedeny programy celoživotního vzdělávání ve studijních oborech Daňové poradenství, Manažerská informatika, Podnikové finance a obchod, Řízení a ekonomika podniku. Kreditní systém pak umožňuje prostupnost do akreditovaných bakalářských a magisterských studijních oborů kombinovaného studia (tento způsob studia využívají především lidé z praxe k doplnění svého vzdělání).

Pedagogická činnost

Přijímací řízení do bakalářského, magisterského i doktorského studia zajišťuje fakulta **vlastními silami** a řídí se směrnicemi pro přijímací řízení v příslušném akademickém roce.

Pro **bakalářské studium** je podmínkou přijetí vykonání testu studijních předpokladů a testu z německého nebo anglického jazyka (součástí posuzování nejsou výsledky studia střední školy a další aktivity). Výuka v bakalářských oborech probíhá v poměrně stabilizované formě, předmětová skladba je strukturovaná, s množstvím nabízených předmětů (tento rys se více projevuje u magisterských oborů – viz níže). Slabším místem nabídky je možnost volby předmětů, která by měla být i v bakalářském studiu především v jeho druhé polovině studentům umožněna. Podle hodnocení studentů je slabším místem nedostatečný počet termínů ke zkouškám, v řadě případů se také tyto termíny překrývají a tím se snižuje možnost se na tyto termíny zapsat. V některých případech je diskutabilní zapojení studentů doktorského studia (viz níže) do výuky v bakalářském stupni studia – kromě nedostatečné praxe se mnohdy projevuje velmi malá motivace a chuť učit. Důsledkem toho je odhlašování studentů z výuky dotyčných studentů. Součástí povinností v bakalářském studiu je výuka cizích jazyků. Splnění povinností je možné pouze vykonáním zkoušky u těch, kteří jazyk ovládají, podle názoru studentů chybí větší nabídka kurzů pro druhý jazyk, kde jsou pouze kurzy pro začátečníky. Fakulta od letošního akademického roku vyšla vstříc zájmu zvětšením nabídky počtu vyučovaných jazyků.

Uchazeči o **magisterské studijní programy** se dělí do dvou skupin – jednu tvoří absolventi bakalářských oborů FP VUT, kteří jsou po splnění podmínek váženého studijního průměru z 1.-3. ročníku studia (v posledních akademických letech to bylo 1,90) přijati bez přijímací zkoušky. Druhou tvoří ostatní uchazeči, kteří nesplnili podmínku prominutí přijímací zkoušky a absolventi z jiných fakult.

V posledním akademickém roce přešlo do navazujícího magisterského studia 94 % absolventů FP VUT do programu Ekonomika a management a 90 % do programu Systémové inženýrství. Magisterský studijní program Ekonomika a management, studijní obor European Business and Finance je společným oborem tří univerzit (Nottingham Trent University (GB), Ekonomická universita Karola Adamieckého v Katovicích (PL) a VUT v Brně) je akreditován pouze v angličtině, u dalších studijních oborů si mohou studenti volit odborné předměty vyučované německy a anglicky.

Podle hodnocení studentů jsou největším problémem volitelné předměty. Je ztížena možnost zapsat si takové, které studenti preferují, protože fakulta realizuje jakýsi „vázaný“ systém předmětů do dvojic, ze které si student musí vybrat po jednom, navíc systém přihlašování se na tyto předměty je víceméně sporný. Toto konstatování je zdánlivě v rozporu s konstatováním pracovní skupiny, že jak na bakalářských, tak také na magisterských oborech je realizován velký počet předmětů, jejichž obsahy se (i podle hodnocení studentů) v řadě případů překrývají.

Doktorské studium (tříleté) ve dvou oborech v prezenční nebo kombinované formě je zahájeno po složení přijímacích zkoušek, podmínkou přijetí uchazeče je souhlas předpokládaného školitele s přijetím na jím vypsané téma (od akademického roku 2008/2009 oba obory je možné studovat v anglickém jazyce). Součástí povinností je kromě absolvování zkoušek, zapojení se do vědecké, výzkumné a vývojové činnosti fakulty také pedagogické působení doktoranda – výuka je stanovena na 2-6 hodin týdně, přičemž obsah této činnosti určuje doktorandovi školitel a vedoucí příslušné katedry/ústavu. Vzhledem k velkému vytižení těchto pracovníků patří právě pedagogické působení doktorandů k slabším stránkám fakulty.

FP VUT stanovila účast studentů na přednáškách jako nepovinnou. Určujícím faktorem pro účast studentů je kromě atraktivnosti a zajímavosti přednášky také nastavení v rozvrhu – začátek a konec týdne, případně ranní či pozdně odpolední hodiny jsou do jisté míry rizikovým faktorem (nemalé procento studentů dojíždí denně z větších vzdáleností). Ve cvičeních se pak účast sleduje, je to však velmi individuální a záleží na rozhodnutí pedagogů, protože neexistuje vyhodnocování účasti studentů na fakultní úrovni.

Personální zajištění výuky

Účelová pracovní skupina se měla možnost seznámit s podkladovými materiály konkrétního **personálního zabezpečení a strukturou pedagogů** FP VUT. Ukazuje se, že se – díky zvýšenému počtu akreditovaných oborů a počtu studentů – **zvýšuje potřeba interních pedagogů** především pro profilující předměty oborů.

FP VUT má v současné době 10 profesorů (z toho 4 ve věku více než 65 let), 19 docentů (z toho 5 ve věku více než 65 let), 33 odborných asistentů. Část interních pedagogů je dosud v doktorském studiu, na škole působí **zahraniční lektori** a **odborníci z praxe**. Přesto je nutné upozornit na **zvýšující se věkovou strukturu** především u kategorie profesor/docent a také na fakt, který se ostatně vyskytuje na

celé řadě dalších univerzit, totiž poměrně velké zastoupení externích pedagogů či zapojení interních pedagogů do výuky na jiných vysokých školách, ať už veřejných či soukromých. Konkrétně můžeme uvést MU Brno (ESF, PrF), MZLU Brno, UTB Zlín, Univerzita Pardubice, VŠE Praha, Akademie Sting, o.p.s., VŠ Karla Engliše v Brně, a.s., Škoda Auto Vysoká škola, a.s., B.I.B.S., a.s. Na jedné straně je to ku prospěchu výměny informací a spolupráce mezi odborníky, na druhou stranu tato skutečnost zvyšuje pracovní vytížení pedagogů a snižuje jejich schopnost zapojení se do výzkumných projektů fakulty.

FP VUT má právo **habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem.**

Počty habilitačních a jmenovacích řízení:

Rok	2004		2005		2006		2007	
	Prof.	Hab.	Prof.	Hab.	Prof.	Hab.	Prof.	Hab.
	1	2	0	1	0	4	0	2

Ve struktuře pracovníků, kteří získali profesuru na jiné vysoké škole, byl uveden v podkladech FP VUT pouze jediný pracovník – v r. 2005 jmenovací řízení na Slovenské technické univerzitě v Bratislavě.

Účelová pracovní skupina si nechala předložit dokumentaci k habilitačním řízením uskutečněným v poslední době. Ve dvou případech zjistila závažné nedostatky, které je možné shrnout do následujících bodů:

- nastavená kvantitativní kritéria jsou dodržována spíše jen formálně, méně se například přihlíží ke kvalitě publikační činnosti, která byla s ohledem na požadavky na úroveň habilitačního řízení problematická (několikastránkové pasáže ze společných monografií),
- převažují vědecké články v časopisech méně odborného charakteru, zcela chybí články v časopisech s IF
- často se jedná jen o velmi krátké 2-3 stránkové příspěvky, které jsou však bodově hodnoceny jako plnohodnotné
- velmi nízké citační ohlasy, což odpovídá méně kvalitní publikační činnosti.

Vědecko-výzkumná práce

FP VUT má výzkumnou a tvůrčí činnost zakotvenou ve svém „Dlouhodobém záměru vzdělávací, vědecké, výzkumné a další tvůrčí činnosti na období 2006-2010“. Z analýzy vyplývá, že se FP VUT daří získávat partnery pro svou vědecko-výzkumnou činnost spíše z rezortních zdrojů (např. Národní program výzkumu, FRVŠ), podporuje tuto činnost ze své interní grantové agentury, u zapojení do projektů GAČR není příliš úspěšné (v podkladech uvedené granty z roku 1998 již dnes nejsou aktuální). Tento fakt může negativně ovlivnit do budoucna úroveň doktorských studijních programů. FP VUT se na druhé straně daří zapojení do mezinárodní spolupráce a také spolupráce s odbornou praxí.

Materiálně-technické zabezpečení, zajištění výuky.

FP VUT sídlí v novém objektu, který po této stránce vyhovuje. Z hodnocení studentů vyplývají některé nedostatky především v informačním systému: funguje tu systém celoškolský a systém FP VUT, některé informace se v obou systémech liší. Nikoliv technickým, ale spíše obsahovým problémem se jeví naplnění e-learningových programů. Také wi-fi nemá potřebný dosah především ve spodních patrech budovy, používání USB portů ve studovně naráží na problém, v budově není dostatečný počet zásuvek na nabíjení a použití notebooků.

Jako určité negativum studenti pocítují, i přes tyto nové prostory, nedostatečné zázemí, zvláště v případech, kdy studium vyžaduje týmovou práci (chybí stoly, židle, studovna pro studium). Ke zvážení by mohl být také systém dozoru ve studovně – při práci studentů na počítačích. Fakultu by měla zajistit větší možnosti kopírování (např. samoobslužnými kopírovacími stroji).

K chodu fakulty přispívá studijní oddělení – jeho úřední hodiny jsou v pondělí a ve středu 9-11 a 13-15, v pátek 9-11, což studenti vnímají jako ne zcela vyhovující.

Hodnocení kvality

Ve zpracovaných podkladech FP VUT uvedla, že má zaveden interní a externí audit školy (zabezpečuje BDO Prima CA s.r.o.) Kromě toho fakulta zahájila systém vnitřního hodnocení studenty. Posuzovány jsou obsahová úroveň výuky, kvalita výkladu, obtížnost látky, kvalita studijních materiálů, přístupy vyučujících ke studentům i např. účast studenta na výuce (motivace). Dotazníky se týkají pouze výuky (studenti se tak nemohou vyjádřit k obecnějším věcem, které se studiem bezprostředně souvisí), stejně tak jako se zpětně nedovědí výsledek hodnocení. U zjištěných nedostatků v kvalitě výuky se problémy řeší na úrovni vedení fakulty, bez zpětné vazby studentům.

Závěr

Po zvážení všech hodnotících podkladů, výsledků pobytu pracovní skupiny na FP VUT, studia vyžádaných materiálů, diskuse s vedením fakulty, setkání zástupce studentské komory Rady vysokých škol se studenty fakulty je možné konstatovat, že FP VUT v Brně je stabilizovanou fakultou. Ze strany uchazečů je o studium velký zájem, fakulta nabízí možnost výjezdu studentů na zahraniční vysoké školy, zve do výuky odborníky z praxe, umožňuje studium řady svých oborů v cizím jazyce. Je zapojena do mezinárodní spolupráce, také zájem praxe o zapojení do výuky i výzkumu je velký.

Při celkovém hodnocení silných a slabých stránek činnosti FP VUT, kterých si je v řadě případů fakulta vědoma, dospěla AK k následujícím doporučením vedení FP VUT v Brně:

- 1) Při koncipování předmětů bakalářského a magisterského studia věnovat pozornost jejich obsahu a obsahové návaznosti u vědomí jejich souladu s profilem absolventa jednotlivých oborů. Zvýšit podíl volitelné složky výuky v návaznosti na orientaci studentů – i vzhledem k zaměření obsahu jejich závěrečných prací.

- 2) Je nutná soustavná inovace předmětů vzhledem k požadavkům praxe a zvyšování jejich atraktivnosti – nikoliv však na úkor jejich kvality.
- 3) Vyřešit problémy s výukou cizích jazyků – především vzhledem ke snaze o zvýšení studentské mobility v rámci EU.
- 4) V personální politice se zaměřit na získání dostatečného počtu kvalitních interních pedagogů, především v hodnosti docenta a profesora a motivovat je k tomu, aby se více zaměřili na práci na FP VUT a na vědecko-výzkumnou činnost.
- 5) U habilitačních a profesorský je nutné změnit praxi, kdy jsou kritéria posuzována pouze formálně z kvantitativního hlediska a zlepšit práci habilitačních a jmenovacích komisí s důrazem na posuzování kvality publikační a vědecké činnosti a projednat kvalitativní kritéria i na vědecké radě. AK považuje uvedené nedostatky za závažné a požaduje předložit v červnu 2009 předložit kontrolní zprávu o přijatých opatřeních.
- 6) Zkvalitnit působení doktorandů v pedagogické činnosti na FP VUT. Zvážit nastavení účinnějšího motivačního programu tak, aby se zvýšil zájem o interní doktorská studia.
- 7) Zvětšit studijní zázemí pro studenty na fakultě – už vzhledem ke zvýšení počtu studentů a novým oborům.
- 8) Zlepšit interní informační systém a systém IS/ICT, kvalitnější nasazení studijních opor pro e-learning.